

Preken, julegudstjeneste 2025

Av: Gunnar Johnsen
Pastor i Oslo Vestre Frikirke

Tekst:

Matteus 5, 9-10:

«Salige er de som skaper fred, for de skal kalles Guds barn.» Salige er de som blir forfulgt for rettferdighets skyld, for himmelriket er deres.

Midtøsten er et vepsebol. Krigen mellom Israel og Hamas og den allerede eksisterende langvarige konflikten mellom Israel og Palestina får fram sterke meninger, masse følelser, sympatier og antipatier. Ikke bare hos dem som bor i Midtøsten og lever i en konfliktfylt og voldelig virkelighet, men også hos oss som lever helt andre steder på kloden. Ikke minst blant kristne er synspunktene og følelsene sterke. Ofte så sterke at vi kan kvie oss for å snakke om det. Synet på staten Israel, det jødiske folks rett til land, palestinernes rettigheter og andre spørsmål er vevd inn i vår forståelse av hva Bibelen sier og hvordan vi forholder oss til det som nå foregår på Gaza, på Vestbredden og i Israel. Her er det ikke lett å finne en felles vei.

Frikirken står midt i dette og støtter arbeid på flere sider av konfliktlinjene i Israel og Palestina. Vi støtter arbeid som drives av det israelske bibelselskapet. Vi støtter arbeid blant messianske/Jesustroende jødisk ungdom gjennom organisasjonen Netivah. Vi støtter arbeid blant Jesustroende muslimske kvinner. Og vi støtter organisasjonen som heter Musalaha.

Musalaha er et arabisk ord, som betyr «forsoning.» Organisasjonen er økumenisk og har base i Jerusalem. De jobber for forsoning på tvers av den israelsk-palestinske konflikten og prinsippene de jobber etter springer ut av Jesu liv og Bibelens lære. De ansatte i Musalaha består av både palestinske kristne og Jesus-troende jøder, eller messianske jøder som de også kalles, samt medarbeidere fra andre steder i verden. Deltakerne i Musalaha sine programmer er jøder, muslimer, kristne og ikke-troende. Kvinneprosjektet, som vi samler inn penger til i årets julegaveaksjon, er for Palestinske og Israelske kvinner av ulik tro.

Motivasjonen og overskriften for arbeidet finner Musalaha i Matteus 5, 9:

” Salige er de som skaper fred, for de skal kalles Guds barn.”

I drøye 30 år har Musalaha drevet sitt arbeid. Det har vært et arbeid i motbakke. Måten de jobber på tar utgangspunkt i en forsoningsmodell med relasjon som utgangspunkt, der første steg er at de tar deltakerne med til et nøytralt sted i ørkenen. Der lever de palestinske og israelske deltakerne tett sammen i noen dager og får god mulighet til å bli kjent gjennom måltidsfellesskap, kameltur og samtaler. Deltakerne må lytte til hverandres historie, til hvordan de andre beskriver virkeligheten og også forholde seg til hvordan egen folkegruppe oppfattes av den andre. Dette kan høres ganske greit ut, men her er det snakk om mennesker som i utgangspunktet ser på hverandre som fiender, som en trussel. Mennesker som lever i krig eller med trusselen om krig, trusselen om terrorhandlinger, som opplever undertrykkelse, at livsgrunnlaget tas fra dem og at håpet om en framtid for seg og sine skrumper inn. Da går det an å forstå at å møte fienden ansikt til ansikt, i øyehøyde som det gjerne heter i våre dager, ikke er en enkel øvelse.

Det er en lang prosess å skape forsoning mellom mennesker som lever midt i en voldelig konflikt og som har helt ulikt syn på konflikten og samfunnet de alle er en del av. Denne prosessen er ikke blitt kortere eller mindre vanskelig etter 7. oktober 2023. Det var da Hamas angrep Israel fra Gaza, blant annet med raketter og droner, samtidig som Hamas-soldater tok seg inn i israelske landsbyer, kibbutzer og drepte både sivile israelere, israelske soldater og tok flere israelere til fange, både sivile og militære. Det var brutalt. Krig og terror er brutalt.

Det israelske svaret på terroren 7. oktober, er krigen på Gaza. Den er også brutal. For de fleste av oss er det antakelig vanskelig å fatte hvor brutal den er.

Midt oppe i denne virkeligheten fortsetter Musalaha sitt arbeid. De forteller at det er blitt vanskeligere å holde fast på relasjonene med de menneskene fra den andre siden som politisk sett er fiendene dine. I disse dager er forsoningsarbeid tungt og krevende. Det kan være fristende å gi opp. Men det finnes altså en liten og dedikert gruppe av mennesker – jøder og palestinere, som har forpliktet seg til å arbeide for forsoning. Som vil strekke ut en hånd, ta risiko og arbeide for endring i sine lokalsamfunn, og som ikke gir opp arbeidet med å forsone israelere og palestinere; muslimer, jøder og kristne.

Musalaha sender ut månedlige nyhetsbrev som du kan abonnere på og få rett i innboksen din. I et nyhetsbrev fra juletider i fjor, skrev grunnleggeren av Musalaha, Salim Munayer, som har viet sitt liv til dette arbeidet, en slags juleandakt.

Salim Munayer refererer der til at han var på besøk i Canada i adventstiden i fjor. Der holdt han forelesninger om situasjonen i Israel og Palestina og arbeidet han står i. Han besøkte flere menigheter der han også talte på gudstjenester. I forkant av reisen lurte han på hva han skulle si til canadiske kristne. Han endte opp med overskriften “Don’t miss Jesus.” Meningen var ikke først og fremst at vi ikke må glemme Jesus oppe i alt julestyret. Meningen var at vi ikke må bomme på hva det er Jesus kaller oss til, ikke overse hvem Jesus er og hva evangeliet handler om.

For, understreker Munayer, juleevangeliet foregår mot en bakgrunn av politisk og økonomisk uro og okkupasjon. Kong Herodes, som regjerte i Palestina rundt den tiden da Jesus ble født, drev med store byggeprosjekter finansiert gjennom tung beskatning av folket og kontant undertrykkelse av all motstand. Israelittenes religiøse ledere i Jerusalem, samarbeidet med Herodes og romerne, med okkupantene om du vil. Det økte avstanden mellom disse lederne og folket – den vanlige mann og kvinne. Med andre ord: De religiøse lederne bommet.

Noen religiøse grupperinger gikk inn for voldelig motstand mot romerne. De hadde en tanke om at frigjøringen, det messianske håpet israelittene hadde om denne Messias som skulle sette dem fri, ville komme gjennom bruk av våpenmakt. Også disse gruppene bommet.

I kontrast til dette får vi historien om de tre vise menn som kom fra Østen. De forstod tegnene i tiden. De hadde en følsomhet for de tegnene Gud ga dem. De fulgte stjernen på himmelen og de søkte et nyfødt barn. I Matteusevangeliet fortelles det at disse vise mennene kom til Jerusalem og spurte etter den nyfødte jødernes konge. Spørsmålet skapte oppstyr, ikke minst da det kom kong Herodes for øret. Herodes kalte til seg jødernes religiøse ledere for å høre om de visste noe om en nyfødt konge. En rival til kongemakten var ikke noe Herodes tok lett på. Det endte med at Herodes beordret at alle guttebarn under to år i Betlehem skulle drepes. Også Herodes bommet. Han forstod ikke hva Gud gjorde.

Det var de tre vise menn, de som kom utenfra, outsiderne, som så hva som kom fra Gud og som kom for å tilbe den nye kongen.

I juleevangeliet, slik Lukas beskriver det, hører vi om hvordan gjeterne på marken like ved Betlehem, fikk besøk av engler. Gjeterne hadde lav status og stod langt nede på samfunnsstigen. Naturlig nok ble de først redde ved synet av englene. Gjeterne befant seg heller ikke langt fra Herodes sine soldater, og dette snakket om en ny konge var ikke ukontroversielt. Den ene engelen sa at de ikke trengte å være redde. Tvert imot, de kunne glede seg fordi englene kom med godt nytt. De kom med «en stor glede» som det står. En frelser var født. Gjeterne begir seg i vei inn til Betlehem for å finne dette nyfødte barnet, den nye kongen. Gjeterne tok poenget. De skjønte noe.

To tusen år har gått. Fremdeles er det mange som risikerer å bomme på Jesus, hvem han er og hva han betyr. Salim Munayer beskriver håpløsheten, desperasjonen og frykten som nå ser ut til å gjennomtrenge alt og alle i Israel og Palestina. Men slik trenger det ikke å være. Vi kan prøve å etterlikne de vise menn fra Østen og deres evne til å skjelne mellom hva som er fra Gud og hva som ikke er fra Gud. Vi kan prøve å etterlikne gjeterne sitt mot til å trosse egen frykt og oppsøke Jesus.

I 2. Korinterne 5, 17-19 sier Paulus noe om hva som er vårt kall:

*Nei, den som er i Kristus, er en ny skapning. Det gamle er borte, se, det nye er blitt til!
18 Men alt er av Gud, han som ved Kristus forsonte oss med seg selv og ga oss
forsoningens tjeneste. 19 For det var Gud som i Kristus forsonte verden med seg selv,
slik at han ikke tilregner dem deres misgjerninger, og han betrodde budskapet om
forsoningen til oss.*

Vi kalles til å være med i arbeidet med å forsone mennesker med Gud, og dermed også med seg selv og med våre medmennesker- også de som vi ser på som våre fiender. Som Munayer sier det: Vi kalles til å være forsoningens ambassadører, ikke på vegne av en nasjon, en stat, en etnisk gruppe eller en interessegruppe, men på vegne av og for Guds rike.

Kallet vårt er å forkynne og arbeide for forsoning for alle mennesker. Så spør denne mannen seg, Salim Munayer, den kristne palestineren som i over 30 år har arbeidet for å skape forsoning mellom israelere og palestinere, mellom muslimer og kristne, og som nå ser at arbeidet er vanskeligere enn noen gang: Han spør seg om hva som ligger i budskapet om forsoning til menneskene i Gaza, på Vestbredden, i Libanon og i Syria i dagens virkelighet. For realiteten, sier han, er jo at gjennom Jesus har Gud allerede forsonet alle ting med seg selv. Dypest sett er Gud alt i alle. Vi som tror på Jesus og ønsker å følge ham, kommer med et budskap om håp, både for Midtøsten og for resten av verden. Vi står opp imot krig, mot rasisme, mot alt som ødelegger og river ned, mot all undertrykkelse og diskriminering. Gud elsker alle mennesker.

I julen feirer vi at Jesus ble menneske, Han tok bolig iblant oss og i Ham har vi frelse og håp. Dette håpet er vi kalt til å gi videre, gjennom å være med i Guds arbeid for å frigjøre menneskene fra all undertrykkelse, lege sår og å skape noe nytt.

Amen.

